

Рецензії

СОЦІОКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ В НОВОМУ ІНСТРУМЕНТАРІЇ ОСМИСЛЕННЯ

Роман ЯЦІВ

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1509-5367>

доктор історичних наук, професор,

Львівська національна академія мистецтв,

кафедра художнього дерева,

вул. В. Кубійовича, 38, 79011, Львів, Україна,

e-mail: jaciv@ukr.net

**Бабій Н. Актуальні культурно-мистецькі
практики та процеси Західної України
кінця ХХ — початку ХХІ століття:
культурні доміанти, форми репрезентації,
перспективи: монографія. Н.П. Бабій;
Прикарпатський національний університет
ім. В. Стефаника. Івано-Франківськ,
Прикарпатський національний університет
ім. В. Стефаника. Фоліант, 2022.
400 с.: іл.**

Як за проблематикою, так і за науково-методологічним інструментарієм авторська монографія Надії Бабій належить до доволі рідкісних спроб систематизувати великий масив артефактів, які визначають особливості культурно-мистецької динаміки в Україні кінця ХХ — перших двох десятиліть ХХІ ст. В багатьох культурологічних — міждисциплінарних — студіях зазвичай розглядаються ті чи інші фрагменти цього процесу, з різними «силовими полями» соціокультурної моторики та, подекуди, контрверсійними шляхами розвитку форм самоорганізації творчої активності. Цілий ряд чинників — ідейно-політичних, соціально-економічних, психологічних та ін., які супроводжували й продовжують супроводжувати тяглість цієї динаміки, позначаються лише побіжно. На противагу цьому — цілісне дослідження Надії Бабій із системно охопленим масивом творчо-репрезентативних форм з їх взаємодіями та конфронтаціями, у проєкціях суспільно-політичних і пандемічних викликів. Кожен з п'яти розділів має автономні мережеві розгалуження, з багатим фактологічним наповненням вжитих концептів «креативного капіталу», «перформативності», «міфотворчості», «міської ідентичності», «комунікаційної стратегії» тощо. Новаторський характер монографії авторка слушно вбачає в тому, що в ній «актуальні практики розглядаються в контексті функціонування маргінальних утворень та визнаються тригером міських трансформацій, що оперують потенціалом фізичного простору міста, формують нові локальні спільноти або впливають на дії інституцій, а також сприйняття міського простору».

Щоб оцінити важливість зусиль Надії Бабій, слід звернутися до структури застосованого наукового дискурсу, який балансує на перетині соціології, культурної антропології, мистецтвознавства, урбаністичних студій, семіотики тощо. Виходячи з полісемантичної та поліфункціональної природи залучених до розгляду артефактів або творчо-діяльнісних стратегій, авторка з неабиякою відвагою відчитує зв'язки між творчим актом і реципієнтом, конфігурує культурно-мистецькі явища і відстежує тенденції з переформатування «естетичних наративів». Спершу дослідниця уточнює смислове наповнення вжитої термінології, звертаючись до досвідів різних культурологів і теоретиків мистецтва. Це відкриває простір для наведення певних методологічних опцій, з якими увесь масив представлених прикладів укладається у логічну аналітичну модель. У кожному фраг-

менті дослідження Надія Бабій різнобічно кваліфікує той чи інший фактичний матеріал, співвідносячи його з певною типологічною групою та роблячи відповідні висновки. Підсумкові узагальнення підтверджують значимість проведеної роботи та резюмують найбільш значимі результати проведеного дослідження.

Науковий інструментарій, стиль викладу думок, рівень теоретичного осмислення зазначеної у назві наукової проблеми засвідчують актуальність моно-

графії Надії Бабій для сучасного наукового дискурсу, зокрема для поглиблення розуміння механізмів соціокультурної динаміки в Україні не лише на зламі XX—XXI ст., але й в сучасності, зокрема в реаліях російсько-української війни. Підмічені авторкою особливості культурно-мистецьких практик можуть бути використані як у наукових, освітніх і творчих інституціях, так і в органах місцевої і державної влади на підсилення інтелектуального сегменту культури в процесах національної самоідентифікації.